Ümumi məlumat	**Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı**	AZLL 311 - Dil Tarixi 3 kredit, 6 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	bakalavr	
	Tədris semestri	2024/2025-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Fil.ü.f.d. Reyhan Mədətova	
	E-mail:	nuran2107@mail.ru	
	Telefon:	0505747612	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Çərşənbə axşamı: Cümə axşamı:	
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxt	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	**Dərsliklər:** T.Hacıyev Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi I hissə Bakı,2012 T.Hacıyev Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi I hissə Bakı,2012 Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi I hissə Bakı,2007 Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi II hissə Bakı,2007 Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi III hissə Bakı,2007 Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi IV hissə Bakı,2007		
Tədris metodları	**Mühazirə**	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	İnteraktiv	+	
Qiymətləndirmə	**Komponentləri**	**Tarix/son müddət**	**Faiz (%)**
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Tapşırıq və quizlər		10+10
	Final imtahanı		40
	Digər(davamiyyət)		5
	Yekun		100
Kursun təsviri	Ədəbi dilin tarixi dövrlər üzrə ardıcıllıqla öyrənilir. Dövrlərin müəyyənləşməsində dilxarici hadisələr də nəzərə alınmaqla, dildaxili faktlara, üslubların yaranma və inkişafına, normaların tarixi təkamülünə xüsusi diqqət yetirilir. Təşəkkül dövrünün (qədim zamanlardan XIII əsrə qədər, XIII əsrdən XVII əsrin ortalarına qədər) və sabitləşmə dövrünün (XVIIəsrin ortalarından XX əsr) leksik, fonetik, morfoloji xüsusiyyətləri, normaların yaranması və paralellik xüsusiyyətləri öyrəniləcək.		
Kursun məqsədləri	Kursun əsas məqsədi Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi dövrlərini öyrənib bu dövrlərdə olan leksik, qrammatik paralelliyi öyrənmək, XIII-XIV əsrlərdə yazılmış lüğətlərin lüğət tərkibi, morfoloji xüsusiyyətləri, klassik-kitab üslubunun danışıq –folklor üslubu ilə əvəzlənməsi, XIX əsrdə elmi üslubun inkişafı, bədii üslub, yeni janr və formaların yaranmasının bədii dilin imkanlarına təsiri, publisistik və rəsmi-epistolyar üslubun yaranması və inkişafını öyrənmək.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursun sonunda tələbələr aşağıdakıları edə biləcəklər: 1. Azərbaycan ədəbi dilinin dövrləşdirilməsini və bu dövrlərin əsas xüsusiyyətlərini; 2. XIII-XVII əsrin əvvəllərinə qədər koyne qoşalığı – Təbriz və Şirvan dialektləri olduğunu; 3. Təşəkkül dövründəAzərbaycan dilində yaranmış lüğətlərin lüğət tərkibini və morfoloji xüsusiyyətlərini ; 4. XV-XVI əsrlərdə klassik-kitab üslubunun və danışıq-folklor üslubunun paralel inkişafını; 5. Sabitləşmə dövründə üslubların inkişifı ilə yanaşı yeni üslub-publisistik üslubun yaranmasını; 6. XIX əsrdə dilçilik elminin inkişafını;		

	7. XX əsrin 30-cu illərində lazımsız əcnəbi sözlərin dilə daxil olmasını öyrənəcəklər
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	1. Fəallığa görə veriləcək 5 bal tələbənin semestr boyu sual-cavabda iştirakına görə qiymətləndiriləcəkdir 2. Semetsr boyu həftəlik dərs proqramına hazırlaşmalarına və ev tapşırıqlarının yerinə yetirilməsinə görə 10 bal veriləcəkdir. 3. Quiz 20 suallı olacaqdır. Hər 1sual 0,5 balla qiymətləndiriləcək. Quizin ümumi balı 10 ballıqdır. 4. Davamiyyətə görə veriləcək 5 bal zamanı tələbənin dərsdə ardıcıl iştirakı və dərsdə özünü qaydalara uyğun aparması nəzərə alınacaqdır. **İmtahan haqqında:** 1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar, əsasən, klassik və ya tapşırıqlar üzərində iş şəklində olacaq.

	Tarix	**Fənnin mövzuları**	**Dərslik/Tapşırıqlar**
1	**17.09.24** **19.09.24**	Azərbaycan dilinin tarixi fənninin mövzusu haqqında məlumat Azərbaycan ədəbi dilinin dövrləri	T.H.AƏDT.Ih,s.16-35 T.H.AƏDT.Ih,s.71-105
2	**24.09.24** **26.09.24**	Təşəkkül dövrü:XIII əsrəqədərki mərhələ "Dədə Qorqud" kitabının dili	T.H.AƏDT.Ih,s.105131 T.H.AƏDT.Ih,s.157-163
3	**01.10.24** **03.10.24**	XIII əsr Azərbaycan ədəbi dili:Həsənoğlunun dili Qazi Bürhanəddinin dili XIII-XIV əsrlərdə lüğətlər	T.H.AƏDT.Ih,s.168-172 T.H.AƏDT.Ih,s.172-194
4	**08.10.24** **10.10.24**	Nəsiminin dili XV-XVI əsr Azərbaycan ədəbi dili	T.H.AƏDT.Ih,s.194-229 T.H.AƏDT.Ih,s.230-273
5	**15.10.24** **17.10.24**	Qurbaninin dili Azərbaycan ədəbi dilində Xətai mərhələsi	T.H.AƏDT.Ih,s.274-281 T.H.AƏDT.Ih,s.281-287
6	**22.10.24** **24.10.24**	Ədəbi dil tarixində Füzuli mərhələsi Füzuli dilinin lüğət tərkibi	T.H.AƏDT.Ih,s.288-308 T.H.AƏDT.Ih,s.308-334
7	**29.10.24** **31.10.24**	Milli ədəbi dilin yeni dövrü XVII-XVIII əsrlərdə ədəbi dil	T.H.AƏDT.Ih,s.380-392 T.H.AƏDT.Ih,s.392-435
8	**05.11.24** **07.11.24**	Bədii üslubun yeni mərhələsi: Vaqifin dili **Aralıq imtahanı**	T.H.AƏDT.Ih,s.435-456
9	**12.11.24** **14.11.24**	Folklor-danışıq dilinin davamı:Zakirin dili Klassik-kitab dilinin davamı:Bakıxanovun dili	T.H.AƏDT.IIh,s.44-63 T.H.AƏDT.IIh,s.63-71
10	**19.11.24**	M.F.Axundzadənin bədii dili	T.H.AƏDT.IIh,s. 87-100 T.H.AƏDT.IIh,s.105-1042

	21.11.24	Publisistik üslubun yaranması: “Əkinçi” qəzetinin dil xüsusiyyəti	
11	**26.11.24** **28.11.24**	XX əsrin əvvəllərində ədəbi dil “Molla Nəsrəddin” jurnalının dili	T.H.AƏDT.IIh,s.184-200 T.H.AƏDT.IIh,s.201-217
12	**03.12.24** **05.12.24**	“Füyuzat” jurnalının dili Əlifba məsələsi	T.H.AƏDT.IIh,s.217-225 T.H.AƏDT.IIh,s.225-232
13	**10.12.24** **12.12.24**	XX əsrin əvvəllərində ədəbi dilinin cənub qolu Norma və üslublar XX əsrin əvvəllərində ədəbi dilinin cənub qolu Norma və üslublar	T.H.AƏDT.IIh,s.232-242 T.H.AƏDT.IIh,s.242-262
14	**17.12.24** **19.12.24**	Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti:dil siyasəti və ədəbi dil I Türkoloji qurultay	T.H.AƏDT.IIh,s.285-300 T.H.AƏDT.IIh,s.300-319
15	**24.12.24** **26.12.24**	Sovet dövrü Azərbaycan ədəbi dili Quiz	T.H.AƏDT.IIh,s.319-350